

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ohlédnutí za poslední novelou obchodního zákoníku

Dne 1. 12. 2009 nabył účinnosti zákon č. [420/2009](#) Sb. (dále jen „Novela“), kterým se mění zejména zákon č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ObchZ“). Novela uvádí českou právní úpravu do souladu se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2007/36/ES ze dne 11. července 2007, o výkonu některých práv akcionářů ve společnostech s kótovanými akciemi, a jejím hlavním cílem je nově upravit podmínky svolávání a účasti na valné hromadě akciové společnosti, hlasování na valné hromadě, výkon některých akcionářských práv a informační povinnost kótovaných společností v souvislosti s výkonem některých akcionářských práv.

I. ZMĚNY V ÚPRAVĚ VALNÉ HROMADY AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI

1. Svolání a účast na valné hromadě

Novela významně zjednodušuje způsob svolávání valné hromady u společností s akciemi na majitele, a to tak, že upouští od požadavku na zveřejnění oznámení o konání valné hromady v Obchodním věstníku a jiným vhodným způsobem určeným stanovami, nejméně však v jednom celostátně distribuovaném deníku určeném ve stanovách. Nově totiž postačí zveřejnění oznámení o konání valné hromady v Obchodním věstníku a dále pouze jiným vhodným způsobem určeným stanovami. Co rozumět pod termínem „jiný vhodný způsob určený stanovami“ není zákonem blíže specifikováno, výkladem lze však dovodit, že se musí jednat o vhodnost vzhledem k akcionářům společnosti, tedy o takový způsob svolání valné hromady, který lze ve vztahu ke konkrétním akcionářům konkrétní akciové společnosti považovat za vhodný.

Již před účinností této Novelly bylo akciovým společnostem prostřednictvím judikatury (srov. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 2. 2008, sp. zn. 7 Cmo 503/2007) umožněno zveřejňovat oznámení o konání valné hromady prostřednictvím elektronického média, konkrétně internetového deníku určeného ve stanovách společnosti. Lze tedy předpokládat, že Novela výrazně přispěje ke stoupajícímu trendu zveřejňování oznámení o konání valné hromady prostřednictvím sítě Internet, ať už prostřednictvím internetového deníku nebo levnější a jednodušší varianty, internetových stránek společnosti. K tomu, aby bylo možné valnou hromadu svolat výše uvedenými způsoby, je však nutné předem rozhodnout o změně stanov společnosti.

U společností s akciemi na jméno byla Novelou ze zákona pouze odstraněna terminologická nepřesnost, kdy bylo spojení „zašle pozvánku“ (jež připouštělo nejednoznačný výklad, zda má být pozvánka v této lhůtě akcionářům pouze odeslána či již doručena) nahrazeno spojením „odešle pozvánku“, které již nepřipouští žádné pochybnosti.

Pokud se týká podmínek pro účast na valné hromadě, Novela zavádí nově institut rozhodného dne pro všechny podoby cenných papírů. Dřívější úprava umožňovala určení rozhodného dne pouze u akcií v zaknihované podobě, dle současné úpravy je možné určit rozhodný den i u akcií v listinné podobě. Rozhodný den je dnem určeným stanovami akciové společnosti nebo rozhodnutím valné hromady, který zakládá akcionáři k tomuto dni vlastníci akcie právo účastnit se a hlasovat na valné

hromadě. Rozhodný den nemůže předcházet dni konání valné hromady o více jak 30 dnů, avšak u společností, jejichž akcie jsou přijaty k obchodování na regulovaném trhu, je ze zákona rozhodným dnem vždy sedmý den předcházející konání valné hromady.

Ohledně způsobu prokázání oprávnění akcionáře vykonávat svá práva k rozhodnému dni platí, že u listinných akcií na jméno je práva spojená s těmito akciemi oprávněn vykonávat pouze akcionář, který byl k rozhodnému dni zapsán v seznamu akcionářů; pokud společnost vydala zaknihované akcie na jméno, osoba zapsaná v evidenci zaknihovaných cenných papírů. U listinných akcií na majitele Novela nově konstituuje vyvratitelnou právní domněnku, že ten akcionář, který při uplatnění svých práv předloží společnosti listinné akcie na majitele, byl oprávněn vykonávat tato práva k rozhodnému dni. U zaknihovaných akcií na majitele je společnost povinna opatřit si z evidence cenných papírů, nejpozději do dne konání valné hromady, výpis emise k rozhodnému dni.

Se změnou konstrukce rozhodného dne souvisí i další nová úprava, která umožňuje, aby dividendu získali ti, kteří o ní rozhodli, tj. jedná se o možnost určit ve stanovách, že rozhodný den pro uplatnění práva na dividendu je shodný s rozhodným dnem pro účast na valné hromadě, která rozhodne o výplatě dividendy.

2. Hlasování na valné hromadě

Stanovy akciové společnosti mohou nově upravit, za jakých podmínek se akcionáři mohou zúčastnit valné hromady s využitím elektronických prostředků, umožňujících například přímý dálkový přenos valné hromady obrazem a zvukem nebo přímou dvousměrnou komunikaci mezi valnou hromadou a akcionářem. Stanovy mohou dále upravit hlasování prostřednictvím odevzdání hlasů před konáním valné hromady nebo v jejím průběhu bez toho, aby akcionář nebo jeho zástupce museli být osobně přítomni v místě konání valné hromady, anebo tak, že odevzdají své hlasy písemně před konáním valné hromady (korespondenční hlasování). Novela neobsahuje žádné konkrétní požadavky na určité technické zajištění výše uvedených procesů, avšak ukládá společností zajistit takové podmínky, které by společnosti umožňovaly ověřit totožnost osoby oprávněné vykonat hlasovací právo a určit akcie, s nimiž je spojeno vykonávané hlasovací právo (tyto údaje je navíc nutné uvést v listině přítomných na valné hromadě). Zde spatřujeme určité riziko nové úpravy, spočívající především na společnostech samotných, neboť v případě, že výše uvedené podmínky nebudou splněny, nebude takto hlasující akcionáře možné považovat za přítomné na valné hromadě (s důsledkem pro usnášeníšopnost valné hromady), ani nebude možné přihlížet k takto odevzdaným hlasům.

Nová úprava hlasování na valné hromadě vyvolává řadu problémů. Za důležité považujeme zejména vyřešení otázky, jak má společnost postupovat v případě, kdy akcionář hlasující prostřednictvím korespondenčního hlasování zašle písemně své hlasy pouze k některým bodům pořadu jednání a k dalším se nijak nevyjádří, nebo otázky nemalých nákladů na pořízení, provoz a údržbu elektronických komunikačních systémů. Pokud se týká prvního zmíněného problému, domníváme se, že ze zákonné úpravy je nutné analogicky dovodit, že zasláním korespondenčního hlasovacího lístku se akcionář stává přítomným na valné hromadě se všemi důsledky pro její usnášeníšopnost, ale pouze pro ty body pořadu jednání valné hromady, pro které hlasoval (ať už pro nebo proti, nebo se hlasování zdržel). Předseda valné hromady tak musí před hlasováním o každém bodu pořadu jednání valné hromady znovu zkoumat, zda je valná hromada usnášeníšopná. Druhý problém, tj. otázku nákladů souvisejících s elektronickými komunikačními systémy, bude nutné posuzovat odděleně ve vztahu ke specifickým kótovaným a nekótovaným společnostem. U kótovaných společností lze vzhledem k velkému a neustále se měnícímu počtu akcionářů předpokládat větší nároky na počet, rozsah i spolehlivost elektronického komunikačního systému než u společností nekótovaných, kde lze, zejména u společností s menším počtem akcionářů, předpokládat i značnou neúčelnost zavedení distanční účasti akcionářů na valné hromadě. Nová právní úprava však akciovým společnostem dává pouze možnost zavést hlasování prostřednictvím elektronických komunikačních systémů či

korespondenčního hlasování, a samotné rozhodnutí o zavedení těchto systémů, včetně posouzení jejich finančních dopadů, ponechává na samotných společnostech.

Další významnou novinkou je změna v úpravě zastupování akcionáře na valné hromadě. Od účinnosti Novely nelze udělit speciální plnou moc pro zastupování na valné hromadě pro neurčitý počet valných hromad v budoucnu, ale z plné moci musí vyplývat, zda byla udělena pro zastoupení na jedné nebo na více valných hromadách v určitém období (např. na všech valných hromadách konaných v roce 2010). Akcionář se valné hromady může účastnit buď osobně, nebo v zastoupení na základě plné moci, ale i bez ní (např. nezletilé osoby prostřednictvím zákonného zástupce, správce účtu cenných papírů na základě registrace v evidenci cenných papírů).

Novela dále ukládá zmocněnci akcionáře povinnost oznámit v dostatečném předstihu před konáním valné hromady akcionáři veškeré skutečnosti, které by mohly mít pro akcionáře význam při posuzování, zda v daném případě hrozí střet jeho zájmů a zájmů zmocněnce. Tato úprava nabývá na významu zejména ve vztahu ke členům orgánů společnosti, neboť Novela nově umožňuje zastupování akcionáře na valné hromadě prostřednictvím členů představenstva nebo dozorčí rady společnosti, ovšem za podmínky, že takový člen představenstva nebo dozorčí rady společnosti uveřejní informace o střetu jeho zájmů se zájmy akcionáře dle předchozí věty spolu s pozvánkou na valnou hromadu nebo s oznámením o jejím svolání. Za střet zájmů je nutné považovat zejména případy, kdy je zmocněnec (i) ovládajícím akcionářem společnosti nebo jiným subjektem ovládaným tímto akcionářem, (ii) členem orgánu společnosti nebo orgánu ovládajícího akcionáře nebo orgánu jiného subjektu ovládaného tímto akcionářem, (iii) zaměstnancem nebo auditorem společnosti nebo zaměstnancem či auditorem ovládajícího akcionáře nebo jiného subjektu ovládaného tímto akcionářem nebo (iv) osobou blízkou ovládajícího akcionáře společnosti či jiné osoby ovládané tímto akcionářem nebo jejich zaměstnance či auditora.

3. Výkon některých akcionářských práv

Změny dále doznala úprava práva akcionáře požadovat vysvětlení záležitostí týkajících se společnosti na valné hromadě, neboť vysvětlení může být od účinnosti Novely poskytnuto nejen individuální formou, ale také formou souhrnné odpovědi na více otázek obdobného obsahu. Z důvodu snížení technické a především časové náročnosti organizace valné hromady bylo dále zakotveno, že požadované vysvětlení se akcionáři dostane i tehdy, pokud je doplňující vysvětlení k bodům programu uveřejněno na internetových stránkách společnosti nejpozději v den předcházející konání valné hromady a je akcionářům k dispozici v místě konání valné hromady.

Nově byla připuštěna možnost akcionáře uplatňovat své návrhy k bodům, které budou zařazeny na pořad jednání valné hromady, ještě předtím, než k jejich zařazení skutečně došlo uveřejněním pozvánky na valnou hromadu nebo oznámením o jejím svolání. Zde se tedy nejedná o „protinávrh“, jak je tomu v § 180 odst. 6 ObchZ, nýbrž o návrh akcionáře, jak je předvídan v § 180 odst. 1 ObchZ. Novela však ukládá zveřejnit takový návrh akcionáře současně s pozvánkou na valnou hromadu nebo oznámením o jejím svolání, což klade na akcionáře téměř nesplnitelný úkol, spočívající v nutnosti nejprve investigativně zjistit, které body budou zařazeny na pořad jednání valné hromady ještě předtím, než existuje samotná pozvánka na valnou hromadu či oznámení o jejím svolání, a poté ještě svůj návrh společnosti doručit nejpozději do 7 dnů před uveřejněním pozvánky na valnou hromadu nebo oznámení o jejím svolání, jinak akcionáři hrozí, že jeho návrh bude posuzován podle režimu protinávru dle § 180 odst. 6 ObchZ. Pokud se akcionáři podaří splnit všechny zákonem stanovené podmínky, zveřejní představenstvo jeho návrh spolu s pozvánkou na valnou hromadu nebo s oznámením o jejím svolání.

Z důvodu zachování eurokonformního výkladu došlo ke změně práva akcionáře požádat představenstvo o svolání mimořádné valné hromady, kdy toto právo může nově uplatnit akcionář

nebo akcionáři společnosti, jejichž základní kapitál je vyšší než 100 000 000 Kč, kteří mají akcie, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota dosahuje alespoň 3 % základního kapitálu, u společností se základním kapitálem 100 000 000 Kč a nižším, akcionář nebo akcionáři společnosti, kteří mají akcie, jejichž souhrnná jmenovitá hodnota dosahuje alespoň 5 % základního kapitálu. Dosud ObchZ stanovil, že souhrnné jmenovité hodnoty musí výše uvedené hodnoty základního kapitálu přesahovat. Další novinkou je povinnost akcionáře doplnit každý z navrhovaných bodů programu mimořádné valné hromady odůvodněním, nebo přímo návrhem usnesení. Pokud by totiž žádost akcionáře neměla výše uvedené náležitosti, představenstvo mimořádnou valnou hromadu nesvolá. Lhůta pro svolání mimořádné valné hromady u nekótovaných společností zůstává i nadále zachována a činí tedy 15 dnů, u kótovaných společností však došlo ke změně, kdy nejkratší lhůta, v níž může být mimořádná valná hromada svolána, nesmí být kratší než 21 dnů.

Novela rovněž výslovně zakotvuje, že akcionář ani jeho zmocněnec nemusí vykonat hlasovací práva spojená se všemi akciemi stejným způsobem.

II. ZMĚNY V ÚPRAVĚ KÓTOVANÝCH SPOLEČNOSTÍ

Kótovaným společnostem vznikají v důsledku Novely zejména nové informační povinnosti, ztrácejí možnost volně stanovit rozhodný den a ukládá se jim povinnost sdělovat povinně zveřejňované informace na svých internetových stránkách.

K významné změně dochází zejména v úpravě institutu pozastavení práva nakládat s cenným papírem, neboť členské státy jsou povinny zajistit, aby právo akcionáře prodávat nebo převádět akcie nebylo v době mezi rozhodným dnem a dnem konání valné hromady jakkoliv omezeno. Dle dosavadní právní úpravy byl emitent cenného papíru oprávněn pozastavit výkon práva nakládat s cenným papírem kdykoliv, kdy požádal o výpis z evidence emise cenných papírů nebo o změnu v evidenci, a to až na dobu sedmi dnů. Novela právo emitenta pozastavit nakládání s cenným papírem zcela ruší, neboť ve své podstatě představuje nepřiměřené omezení vlastnického práva majitele cenného papíru, znevýhodňuje držitele cenných papírů obchodovaných pouze na českých burzách a zcela popírá smysl existence institutu rozhodného dne.

III. ZÁVĚR

Za největší přínos Novely považujeme zjednodušení způsobu svolávání valné hromady u společností s akciemi na majitele, kdy nadále postačí pouze zveřejnění oznámení o konání valné hromady v Obchodním věstníku a jiným vhodným způsobem určeným stanovami, neboť tato změna představuje pro tyto společnosti značné snížení nákladů a administrativy související s organizací valných hromad.

Novela si však zejména klade za cíl zamezit určité „dvojkolejnosti“ v úpravě obecného akciového práva a práva kótovaných společností. Všem akciovým společnostem by mělo být Novelou umožněno nabídnout svým akcionářům možnost distanční účasti na valné hromadě s využitím elektronických komunikačních systémů nebo korespondenčního hlasování (což považujeme za přínosné zejména u společností se zahraniční majetkovou účastí), stanovit flexibilnější a průhlednější podmínky ve vztahu k zastupování na valné hromadě a zjednodušit plnění informačních povinností společnosti ve vztahu k akcionářům.

Na závěr si dovoluujeme připomenout, že k plnému využití většiny změn, které Novela přináší, je nutné změnit stanovy akciové společnosti.

Mgr. Gabriela Racková,
advokát

Mgr. Martin Hájek,
advokát

HÁJEK ZRZAVECKÝ

[HÁJEK ZRZAVECKÝ advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Revoluční 3
110 00 Praha 1

tel.: +420 227 629 700

fax: +420 221 803 384

e-mail: info@hajekzrzavecky.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)

- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. – jednatele](#)